

Frågor och svar om fast omsorgskontakt

Enligt 4 kap. 2 b § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, ska den som har hemtjänst med stöd av 1 eller 2 a § erbjudas en fast omsorgskontakt, om det inte bedöms vara uppenbart obehövt. Den fasta omsorgskontakten ska tillgodose den enskildes behov av trygghet, kontinuitet, individanpassad omsorg och samordning när hemtjänstinsatsen verkställs.

Vad menas med fast omsorgskontakt?

En fast omsorgskontakt är en person som arbetar i hemtjänsten och som är utsedd att ha ett särskilt ansvar för den som har hemtjänst.

Vilka kan få en fast omsorgskontakt?

Alla som har insatser från hemtjänsten ska erbjudas en fast omsorgskontakt, om det inte bedöms vara uppenbart obehövt. Huvudregeln är att alla ska erbjudas fast omsorgskontakt. Utrymmet för att avstå från att erbjuda detta är mycket begränsat. En bedömning ska göras i varje enskilt fall. Bestämmelsen gäller alla med hemtjänst, oavsett ålder.

Vad är målet med fast omsorgskontakt?

Målet är att omsorgskontakten ska tillgodose den enskildes behov av

- trygghet,
- kontinuitet,
- individanpassning och
- samordning.

Att det finns en särskilt utsedd person i hemtjänsten som lär känna den enskilde lite extra och har en helhetsbild över hennes eller hans behov är viktigt för att skapa trygghet, individanpassning och samordning. För de flesta personer känns det tryggare att få stöd och hjälp av personal som de känner igen och har en relation till. Om många olika personer kommer in i hemmet för att utföra insatsen finns det risk att kvaliteten blir lidande. Därför är det viktigt med personalkontinuitet.

Vilka är den fasta omsorgskontaktens arbetsuppgifter?

Den som utses till fast omsorgskontakt behöver arbeta i nära relation till sin eller sina omsorgstagare. Den fasta omsorgskontaktens arbetsuppgifter kan vara att:

- Utföra hemtjänstinsatser. Det är en central del av omsorgskontaktens arbete. Det kan handla om stöd och service, omsorg och personlig omvårdnad. Det kan även innebära att genomföra medicinska uppgifter efter anvisning eller delegering från hälso- och sjukvården samt att planera och följa upp genomförandet av omsorgen.
- Arbeta i en nära relation till den enskilde, att skapa en helhetsbild av dennes situation och anpassa stödet till personens individuella behov. Det är grunden i den fasta omsorgskontaktens arbete.
- Anpassa stöd efter den enskildes behov och situation, som kan förändras med kort varsel. Det förutsätter att omsorgskontakten har ett visst handlingsutrymme och flexibilitet.
- Upprätta och följa upp genomförandeplanen. Genomförandeplanen kan bidra till att insatserna utförs på samma sätt om det är flera medarbetare som kommer hem till den enskilde.
- Bidra till att insatser från både hemtjänst och hälso- och sjukvård är samordnade. Omsorgskontakten har genom att känna den enskilde viktig information som andra kan behöva för att ge en god och samordnad vård och omsorg. Samordningen kan vara att ha kontakt med t.ex. schemaläggare i hemtjänsten, övrig personal i hemtjänstgruppen, biståndshandläggare, legitimerad personal i hälso- och sjukvård och anhöriga. Personuppgifter ska hanteras i enlighet med regelverk om sekretess och tystnadsplikt.
- Bidra till att anhöriga känner sig trygga, både genom att vara en kontaktperson som anhöriga kan vända sig till och genom att samordna kontakter med andra yrkesgrupper. Om samordningen inte fungerar kan anhöriga uppleva att de behöver ta ansvar för samordningen. Anhörigas insatser ska dock alltid vara frivilliga.

Socialtjänstlagen anger inte i detalj vilka arbetsuppgifter den fasta omsorgskontakten ska ha. Hur arbetsrutinerna med fast omsorgskontakt ska organiseras och bedrivas praktiskt bestäms på lokal nivå. Utgångspunkten ska vara de mål som anges i socialtjänstlagen och den enskildes behov och önskemål.

Vilka kan vara fast omsorgskontakt?

Bara den som har titeln undersköterska får vara fast omsorgskontakt. För att omsorgskontakten ska kunna utföra sitt arbete på ett sätt som är tryggt och säkert för den enskilde behöver omsorgskontakten ha de centrala förmågor och kunskaper, den kompetens, som motsvarar en undersköterskas.

Det är troligen hemtjänstutföraren som har bäst förutsättningar att utse omsorgskontakten. Men det är inte reglerat i socialtjänstlagen. Det går bra att utse vice fasta omsorgskontakter eller motsvarande. Det ska finnas möjlighet att byta omsorgskontakt om relationen inte fungerar.

Undersköterska är en skyddad yrkestitel från och med den 1 juli 2023. Information om krav på bevis om skyddad yrkestitel som undersköterska finns längst ner.

Vad är skillnaden mellan fast omsorgskontakt och kontaktman/kontaktperson?

Många kommuner har arbetat länge med en namngiven kontaktman/kontaktperson i hemtjänsten. Även denna funktion syftar till att göra omsorgen mer individanpassad och att främja personalkontinuitet. Det är dock oklart vad rollen innebär i praktiken och det finns stora skillnader i landet när det gäller exempelvis kontaktpersonens roll och arbetsuppgifter.

Fast omsorgskontakt i hemtjänsten är reglerad i socialtjänstlagen. Regleringen anger mål med fast omsorgskontakt och att fast omsorgskontakt ska vara en undersköterska. Syftet med regleringen är att det ska bli mer jämlikt över landet och att utförare ska ha ett tydligt mandat att utveckla rollen som fast omsorgskontakt.

Läs mer om fast omsorgskontakt i hemtjänsten

Läs mer om fast omsorgskontakt på webbplatsen [kunskapsguiden.se](https://www.kunskapsguiden.se)

Där kan du få fördjupad kunskap, vägledning, ta del av olika typer av stöd och av korta informationsfilmer.

Ett stöd till kommuner och verksamheter för att planera och bedriva arbetet med fast omsorgskontakt finns i vägledningen

[Fast omsorgskontakt i hemtjänsten – Vägledning för att planera och genomföra arbetet](#)

Juridisk information om vad som gäller hittar du i Meddelandeblad Nr 2/2022

[En fast omsorgskontakt i hemtjänsten](#)

Socialtjänstlagen hittar du här: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453

Bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska

- Från och med den 1 juli 2023 ska fast omsorgskontakt ha ett bevis om skyddad yrkestitel som undersköterska.
- Om du är tillsvidareanställd med titeln undersköterska den 1 juli 2023 kan du vara omsorgskontakt och använda titeln undersköterska utan bevis om skyddad yrkestitel, under en övergångsperiod på tio år. En tillsvidareanställning betyder att du är fast anställd på hel- eller deltid.
- För att få ett bevis om skyddad yrkestitel för undersköterska behöver du ansöka om det och få ansökan godkänd av Socialstyrelsen. Du kan ansöka om skyddad yrkestitel tidigast den 1 juli 2023.

Läs mer om skyddad yrkestitel för undersköterskor på Socialstyrelsens legitimationssajt.